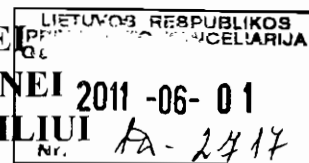

LIETUVOS KULTŪROS KONGRESAS

Pirmininkas K. Stoškus Stulginskio 5-43, LT-01115; tel. 260 8939, el. p.: k.stoskus@yahoo.com

2011 m. birželis 1 d.

Lietuvos Respublikos Prezidentei Daliai GRYBAUSKAITEI
Lietuvos Respublikos Seimo pirmininkei Irenai DEGUTIENEI
Lietuvos Respublikos Ministrui Pirmininkui Andriui KUBILIUI

DARSYK DĖL EKONOMIKOS IR VISUOMENĖS REIKALŲ TARYBOS

Spartus Lietuvos demografinės padėties blogėjimas paskatino *Lietuvos kultūros kongresą* drauge su Kaune įsikūrusia draugija *Consilia academica* jau 2003 m. visoje šalyje organizuoti šiai problemai skirtas konferencijas ir debatus, „kad Lietuva neišsivaikščiotu“. Renginiai tęsėsi beveik trejus metus. Tais renginiais buvo siekiama atkreipti *visuomenės, žiniasklaidos ir politikų* dėmesį į valstybei ir tautai iškylantį pavojų, perspėti dėl vis didėjančio valdžios atotrūkio nuo visuomenės ir paraginti Seimą bent vienerius metus paskelbti visuotinių akcijų metais „Kad Lietuva neišsivaikščiotu“. Kadangi įtakingiausios visuomenės dalies orientacija šalyje buvo visiškai priešinga, į šias pastangas nebuvo rimtai pažiūrėta.

Štai dabar geriausiu atveju mūsų liko trys milijonai (jų tarpe daug prastos sveikatos, nedidelio intelektualinio pajėgumo ir moralinio patvarumo ir pan. žmonių), o gal ir dar mažiau (statistikai yra prasiūre net apie 2 mln. 700 tūkst., t.y. apie tiek, kiek buvo 19 a. pabaigoje). Lietuva išsivaikščioja, ji jau nebeemigruoja, bet evakuojasi. Reikalingi skubūs, sutartiniai ir ryžtingi žingsniai bent padėčiai stabilizuoti, valstybei palaikyti, tautos unikaliai kalbai ir visai mūsų kultūrai išsaugoti. Šių ir kitų panašių tikslų siekimui, greitesniam šalies susiorientavimui, veiksmų koordinavimui daug padėtų nuoširdus abipusis valdžios dialogas su organizuota pilietine visuomene, inteligentais ir intelektualais. Tokį dialogą geriausiai galėtų užtikrinti speciali institucija, sudaryta iš įvairių pilietinės visuomenės organizacijų deleguotų atstovų, kaip yra pačioje Europos Sąjungoje bei daugumoje jos narių - valstybių.

„Sekdami daugelio Europos Šalių pavyzdžiu, steigšime Nacionalinę ekonomikos ir visuomenės reikalų tarybą, į kurią įeis žymiausi verslo, mokslo, visuomenės atstovai ir kuri svarstys svarbiausius ekonominės ir socialinės politikos klausimus ir patars Vyriausybei“. Kai šį sakinį į Seimo patvirtinamąją programą įrašė pati LR Vyriausybė ir Premjeras sudarė darbo grupę atitinkamo įstatymo projektui parengti, sužibo viltis, kad Lietuvoje bus išgirstas pilietinės

visuomenės balsas (susidarys sąlygos dalyvaujamajai demokratijai) ir užsimegs dialogas su politinėmis partijomis (sustiprės atstovaujamoji demokratija), vadinasi, labiau įsitvirtins įstatymų viršenybė ir tautos konstitucinė teisė valdyti savo šalį, sėkmingiau formuosis teisinė valstybė.

Tačiau Vyriausybės programos įgyvendinimo priemonių plane (LR Vyriausybės 2009 m. vasario 25 d. Nutarimas Nr 189) tas įsipareigojimas jau dinga. Jo vietoje atsirado 314 punktą: „Stiprinsime visų lygių socialinį ekonominį dialogą tarp darbuotojų, darbdavių ir visuomenės, kad būtų įgyvendintos esminės darbo santykių ir darbo rinkos reformos, taikant pažangiausias *flexsecurity* (saugaus lankstumo) principus. Tuo tikslu reformuosime Trišalę tarybą, įtraukdami į jos veiklą nevyriausybinės organizacijas ir paversdami ją Ekonominių ir socialinių reikalų taryba, kuri galėtų parengti Nacionalinį susitarimą dėl šalies ekonomikos modernizavimo“. Kas tai? Atsisakymas vykdyti Seimo patvirtintą Vyriausybės programą ir jos vieną iš svarbiausių punktų? Kodėl taip atsitiko? Negi išplėtus trišalę tarybą, kurios vieną dalį sudaro valdžios institucijų atstovai, kažkokiu būdu atsiras nuo valdžios nepriklausoma ir visas visuomenės organizacijas atsovaujanti taryba ir bus „organizuota pilietinė visuomenė“? Juk čia laisvai sudaroma piliečių taryba pakeičiama institucija, kuri iš principo negali atstovauti organizuotai pilietinei visuomenei. Kokios jėgos privertė taip pakeisti Vyriausybės programą?

Tenka konstatuoti, kad Lietuvos nacionalinės ekonomikos ir visuomenės reikalų tarybos (LNEVRT) įkūrimo procesas vyksta nedovanotinai lėtai. Aukščiau paminėtoji Vyriausybės darbo grupė LNEVRT įstatymo projektą parengė ir įteikė Premjerui 2009 m. gruodžio mėnesį. Tik po metų, 2010 m. gruodžio 30 d., LR Ministro Pirmininko tarnyba, atsakydama į Lietuvos kultūros kongreso tarybos gruodžio 27 d. laišką, išreiškusį susirūpinimą „Dėl nacionalinės ekonomikos ir visuomenės reikalų tarybos“ likimo, pranešė, kad 2010 m. gruodžio 17 d. Ministro Pirmininko pavedimu Nr. 62-6958 yra pavesta Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai (SADM) suderinti įstatymo projektą „su suinteresuotomis institucijomis ir visuomene ir ne vėliau kaip po 3 mėnesių pateikti svarstyti Vyriausybei“.

Apie kokius nors to įstatymo projekto derinimus su *suinteresuotomis institucijomis ir visuomene* mums nepavyko sužinoti. Tiesa, 2011 m. kovo 10 d. SADM viceministrės Audros Mikalauskaitės pasirašytame rašte yra kalbama apie pagarbą organizuotai pilietinei visuomenei ir norą stiprinti jos vaidmenį, tačiau, Europos Ekonomikos ir Socialinių Reikalų Komiteto nariui ir LNEVRT įstatymo projekto rengimo grupės vadovui Zenonui Rokui Rudzikui asmeniškai pasikalbėjus su viceministre, paaiškėjo, kad čia numatomas ne minėtojo įstatymo projekto tobulinimas ir jo pateikimas Seimui per Vyriausybę, bet visai kas kita, būtent iš ES Struktūrinių lėšų finansuojamas konkursas

tik siauram socialiniam dialogui tarp darbdavių ir kai kurių darbuotojų profsajungų plėtoti.

Iš tikrųjų, 2011 m. vasario 24 d. SADM ministro įsakymu Nr A1-107 patvirtintas „Socialinio dialogo skatinimui“ skirtas projekto finansavimo sąlygų aprašas. Ten sakoma: „Priemonės tikslas – ugdyti darbdavių, jų organizacijų ir asociacijų, profsajungų ir jų susivienijimų socialinės partnerystės srities gebėjimus, tobulinti kolektyvinius darbo santykius, skatinti kolektyvinių sutarčių pasirašymą, informuoti ir šviesti profesinių sąjungų narius ir visuomenę apie socialinio dialogo plėtrą“. Projektus gali rengti tik profsajungų bei jų organizacijų, darbdavių ir jų organizacijų vadovai, nariai ir darbuotojai. Taigi čia jau tiesiai pasakyta, kad kalba eina apie specifinę priemonę, skirtą siauram dalyvių ratui, tiksliau, apie tam tikrų socialinių problemų sprendimo būdą, o ne apie reguliarių pilietinį organizuotos visuomenės dialogą su valdžia. Iš esmės ji neturi nieko bendra su LNEVRT idėja ir jos įkūrimo tikslais.

Prarasta dar pusė metų trypčiojant vietoje ir tiesiog trukdant įteisinti ir įgyvendinti dalyvaujamosios demokratijos principus, kuriuos LR Konstitucijos 4 straipsnis vadina *tiesiogiu* aukščiausios Tautos suverenios galios vykdymu Lietuvoje.

Ne už kalnų eiliniai LR Seimo rinkimai. Manytume, kad partijų požiūris į organizuotos pilietinės visuomenės vaidmenį, į nepalyginamai platesnį jos pilietinį dialogą, aprėpiantį fundamentines valstybės stiprėjimo, tautos išlikimo, jos identiteto išsaugojimo paradigmas, didele dalimi lems jų sėkmę rinkimuose.

Kviečiame Jus šių nelengvų išbandymų metu neišsižadėti savo principinių įsipareigojimų, bet, priešingai, imtis ryžtingesnių veiksmų konsoliduojant valstybę, jos žmones ir kartu su organizuota pilietine visuomene užtikrinti, kad išsaugotume Lietuvos valstybę, tinkamą ne tik tam tikrų grupių reikalams tvarkyti, bet ir ateinančioms kartoms išgyventi. Tame kelyje neabejotinai reikšmingą vaidmenį turėtų atlikti Europos sąjungos skatinama ir palaikoma bei LR Vyriausybės programoje numatyta įkurti Lietuvos ekonomikos ir visuomenės reikalų taryba.

Laukiame ir tikimės Jūsų atsakingo apsisprendimo.

Pagarbiai

Lietuvos kultūros kongreso
tarybos pirmininkas

Krescencijus Stoškus

LIETUVOS KULTŪROS KONGRESAS

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KANCELIARIJOS
KOMUNIKACIJOS DEPARTAMENTO
PREMIJOS SKYRIAUS RAŠTINĖS POSKYRIS

Pirmininkas K.Stoškus Stulginskio 5-43, LT-01115; tel. 260 8939, el. p.: k.stoskus@seimas.lt

2011-06-01 Nr. P-2011-5878
2011 m. birželis I d.

Lietuvos Respublikos Seimo pirmininkei Irenai DEGUTIENEI

DARSYK DĖL EKONOMIKOS IR VISUOMENĖS
REIKALŲ TARYBOS

Gerb. Pirmininke, šių metų pradžioje mes Jums rašėme apie būtinumą įkurti Lietuvoje *Ekonomikos ir visuomenės reikalų tarybą*. Atsakydama į tą raštą, Jūs išvalgiai pritarėte, kad tokia institucija „galėtų sustiprinti pilietinę visuomenę, nes į bendradarbiavimą įtrauktų platesnius visuomenės sluoksnius“. Tenka tik apgailesauti, kad po ilgokos pauzės reikalai pradėti suktis visai priešinga kryptimi.

Mums ši tema ne nauja. Čia turime nemaža kartaus patyrimo. Spartus Lietuvos demografinės padėties blogėjimas paskatino *Lietuvos kultūros kongresą* drauge su Kaune įsikūrusia draugija *Consilia academica* jau 2003 m. visoje šalyje organizuoti šiai problemai skirtas konferencijas ir debatus, „kad Lietuva neišsivaikščiotu“. Renginiai tęsėsi beveik trejus metus. Tais renginiais buvo siekiama atkreipti *visuomenės, žiniasklaidos ir politikų* dėmesį į valstybei ir tautai išskylantį pavojų, perspėti dėl vis didėjančio valdžios atotrūkio nuo visuomenės ir paraginti Seimą bent vienerius metus paskelbti visuotinių akcijų metais „Kad Lietuva neišsivaikščiotu“. Kadangi įtakingiausios visuomenės dalies orientacija šalyje buvo visiškai priešinga, į šias pastangas nebuvo rimtai pažiūrėta.

Štai dabar geriausiu atveju mūsų liko trys milijonai (jų tarpe daug prastos sveikatos, nedidelio intelektualinio pajėgumo ir moralinio patvarumo ir pan. žmonių), o gal ir dar mažiau (statistikai yra prasiatarę net apie 2 mln. 700 tūkst., t.y. apie tiek, kiek buvo 19 a. pabaigoje). Lietuva išsivaikščioja, ji jau nebeemigruoja, bet evakuojasi. Reikalingi skubūs, sutartiniai ir ryžtingi žingsniai bent padėčiai stabilizuoti, valstybei palaikyti, tautos unikaliai kalbai ir visai mūsų kultūrai išsaugoti. Šių ir kitų panašių tikslų siekimui, greitesniam šalies susiorientavimui, veiksnių koordinavimui daug padėtų nuoširdus abipusis valdžios dialogas su organizuota pilietine visuomene, intelligentais ir intelektualais. Tokį dialogą geriausiai galėtų užtikrinti speciali institucija, sudaryta iš įvairių pilietinės visuomenės organizacijų deleguotų atstovų, kaip yra pačioje Europos Sąjungoje bei daugumoje jos narių - valstybių.

„Sekdami daugelio Europos Šalių pavyzdžiu, steigsime Nacionalinę ekonomikos ir visuomenės reikalų tarybą, į kurią įeis žymiausi verslo, mokslo, visuomenės atstovai ir kuri svarstys svarbiausius ekonominės ir socialinės politikos klausimus ir patars Vyriausybei“. Kai šį sakinį į Seimo patvirtinamąją programą įrašė pati LR Vyriausybė ir Premjeras sudarė darbo grupę atitinkamo įstatymo projektui parengti, sužibo viltis, kad Lietuvoje bus išgirstas pilietinės visuomenės balsas (susidarys sąlygos dalyvaujamajai demokratijai) ir užsimegs dialogas su politinėmis partijomis (sustiprės atstovaujamoji demokratija), vadinasi, labiau įsitvirtins įstatymų viršenybė ir tautos konstitucinė teisė valdyti savo šalį, sėkmingiau formuosis teisinė valstybė.

Tačiau Vyriausybės programos įgyvendinimo priemonių plane (LR Vyriausybės 2009 m. vasario 25 d. Nutarimas Nr 189) tas įsipareigojimas jau dingo. Jo vietoje atsirado 314 punktas: „Stiprinsime visų lygių socialinių ekonominių dialogą tarp darbuotojų, darbdavių ir visuomenės, kad būtų įgyvendintos esminės darbo santykių ir darbo rinkos reformos, taikant pažangiausius *flexsecurity* (saugaus lankstumo) principus. Tuo tikslu reformuosime Trišalę tarybą, įtraukdami į jos veiklą nevyriausybinės organizacijas ir paversdami ją Ekonominių ir socialinių reikalų taryba, kuri galėtų parengti Nacionalinį susitarimą dėl šalies ekonomikos modernizavimo“. Kas tai? Atsisakymas vykdyti Seimo patvirtintą Vyriausybės programą ir jos vieną iš svarbiausių punktų? Kodėl taip atsitiko? Negi išplėtus trišalę tarybą, kurios vieną dalį sudaro valdžios institucijų atstovai, kažkokiu būdu atsiras nuo valdžios nepriklausoma ir visas visuomenės organizacijas atsovaujanti taryba ir bus „organizuota pilietinė visuomenė“? Juk čia laisvai sudaroma piliečių taryba pakeičiama institucija, kuri iš principo negali atstovauti organizuotai pilietinei visuomenei. Kokios jėgos privertė taip pakeisti Vyriausybės programą?

Tenka konstatuoti, kad Lietuvos nacionalinės ekonomikos ir visuomenės reikalų tarybos (LNEVRT) įkūrimo procesas vyksta nedovanotinai lėtai. Aukščiau paminėtoji Vyriausybės darbo grupė LNEVRT įstatymo projektą parengė ir įteikė Premjerui 2009 m. gruodžio mėnesį. Tik po metų, 2010 m. gruodžio 30 d., LR Ministro Pirmininko tarnyba, atsakydama į Lietuvos kultūros kongreso tarybos gruodžio 27 d. laišką, išreiškusį susirūpinimą „Dėl nacionalinės ekonomikos ir visuomenės reikalų tarybos“ likimo, pranešė, kad 2010 m. gruodžio 17 d. Ministro Pirmininko pavedimu Nr. 62-6958 yra pavesta Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai (SADM) suderinti įstatymo projektą „su suinteresuotomis institucijomis ir visuomene ir ne vėliau kaip po 3 mėnesių pateikti svarstyti Vyriausybei“.

Apie kokius nors to įstatymo projekto derinimus su *suinteresuotomis institucijomis ir visuomene* mums nepavyko sužinoti. Tiesa, 2011 m. kovo 10 d. SADM viceministrės Audros Mikalauskaitės pasirašytame rašte yra kalbama apie pagarbą organizuotai pilietinei

visuomenei ir norą stiprinti jos vaidmenį, tačiau, Europos Ekonomikos ir Socialinių Reikalų Komiteto nariui ir LNEVRT įstatymo projekto rengimo grupės vadovui Zenonui Rokui Rudzikui asmeniškai pasikalbėjus su viceministre, paaiškėjo, kad čia numatomas ne minėtojo įstatymo projekto tobulinimas ir jo pateikimas Seimui per Vyriausybę, bet visai kas kita, būtent iš ES Struktūrinių lėšų finansuojamas konkursas tik siauram socialiniam dialogui *tarp darbdavių ir kai kurių darbuotojų profsajungų* plėtoti.

Iš tikrųjų, 2011 m. vasario 24 d. SADM ministro įsakymu Nr A1-107 patvirtintas „Socialinio dialogo skatinimui“ skirtas projekto finansavimo sąlygų aprašas. Ten sakoma: „Priemonės tikslas – ugdyti darbdavių, jų organizacijų ir asociacijų, profsajungų ir jų susivienijimų socialinės partnerystės srities gebėjimus, tobulinti kolektyvinius darbo santykius, skatinti kolektyvinių sutarčių pasirašymą, informuoti ir šviesti profesinių sąjungų narius ir visuomenę apie socialinio dialogo plėtrą“. Projektus gali rengti tik profsajungų bei jų organizacijų, darbdavių ir jų organizacijų vadovai, nariai ir darbuotojai. Taigi čia jau tiesiai pasakyta, kad kalba eina apie specifinę priemonę, skirtą siauram dalyvių ratui, tiksliau, apie tam tikrų socialinių problemų sprendimo būdą, o ne apie reguliarių pilietinį organizuotos visuomenės dialogą su valdžia. Iš esmės ji neturi nieko bendra su LNEVRT idėja ir jos įkūrimo tikslais.

Prarasta dar pusė metų trypčiojant vietoje ir tiesiog trukdant įteisinti ir įgyvendinti dalyvaujamosios demokratijos principus, kuriuos LR Konstitucijos 4 straipsnis vadina *tiesiogiu* aukščiausios Tautos suverenios galios vykdymu Lietuvoje.

Ne už kalnų eiliniai LR Seimo rinkimai. Manytume, kad partijų požiūris į organizuotos pilietinės visuomenės vaidmenį, į nepalyginamai platesnį jos pilietinį dialogą, aprėpiantį fundamentines valstybės stiprėjimo, tautos išlikimo, jos identiteto išsaugojimo paradigmas, didele dalimi lems jų sėkmę rinkimuose.

Kviečiame Jus šių nelengvų išbandymų metu neišsižadėti savo principinių įsipareigojimų, bet, priešingai, imtis ryžtingesnių veiksmų konsoliduojant valstybę, jos žmones ir kartu su organizuota pilietine visuomene užtikrinti, kad išsaugotume Lietuvos valstybę, tinkamą ne tik tam tikrų grupių reikalams tvarkyti, bet ir ateinančioms kartoms išgyventi. Tame kelyje neabejotinai reikšmingą vaidmenį turėtų atlikti Europos sąjungos skatinama ir palaikoma bei LR Vyriausybės programoje numatyta įkurti Lietuvos ekonomikos ir visuomenės reikalų taryba.

Laukiame ir tikimės Jūsų atsakingo apsisprendimo.

Pagarbiai

Lietuvos kultūros kongreso
tarybos pirmininkas

Krescencijus Stoškus

LIETUVOS RESPUBLIKOS MINISTRO PIRMININKO TARNYBA	
2011-06-13	7544
data	Nr.

**LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO
KANCELIARIJA**

Ministro Pirmininko tarnybai,
Gedimino pr. 11, LT-01103 Vilnius

2011-06-07 Nr. (1D-2717)-2D-3978
Į Nr.

DĖL LIETUVOS KULTŪROS KONGRESO PIRMININKO K. STOŠKAUS KREIPIMOSI

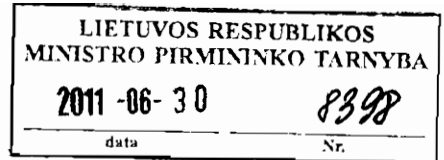
Siunčiame Lietuvos Respublikos Prezidentei adresuotą 2011 m. birželio 1 d. Lietuvos kultūros kongreso tarybos pirmininko K. Stoškaus kreipimąsi „Darsyk dėl ekonomikos ir visuomenės reikalų tarybos“. Kreipimasis taip pat adresuotas ir Ministrui Pirmininkui A. Kubiliui. Prašome Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijai pateikti nuomonę kreipimesi keliamu klausimu dėl Lietuvos Respublikos nacionalinės ekonomikos ir visuomenės reikalų tarybos įkūrimo.

PRIDEDAMA. Kreipimasis, 3 lapai.

Lietuvos Respublikos Prezidentės vyriausiasis patarėjas,
Ekonominės ir socialinės politikos grupės vadovas

Nerijus Udrėnas

D. Zabelevičienė, tel. (8 5) 266 4060, el. p. dalia.zabeleviciene@prezidentas.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO PIRMININKAS

Gedimino pr. 53, 01109 Vilnius Tel. (8 5) 239 6002 Faksas (8 5) 239 6400 El. p. Irena.Degutiene@lrs.lt

Lietuvos Respublikos Vyriausybės
Ministrui Pirmininkui A. Kubiliui

2011-06-30 Nr. S-2011-5900

DĖL NACIONALINĖS EKONOMIKOS IR VISUOMENĖS REIKALŲ TARYBOS

Į mane pakartotinai kreipėsi Lietuvos kultūros kongreso tarybos pirmininkas hum. m. dr. Krescencijus Stoškus, kuris priminė Lietuvos Respublikos Vyriausybės idėją Lietuvoje įsteigti Nacionalinę ekonomikos ir visuomenės reikalų tarybą.

Prašau Jūsų dar kartą išnagrinėti Nacionalinės ekonomikos ir visuomenės reikalų tarybos steigimo Lietuvoje klausimą.

Apie priimtus sprendimus prašyčiau informuoti mane ir p. Krescencijų Stoškų.

PRIDEDAMA. Dokumento kopija, 3 lapai.

Pagarbiai

Seimo Pirmininkė

Irena Degutienė

Egidijus Rumbutis, tel.(8 5) 239 6826

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai

Ministro Pirmininko pavedimu prašyčiau išnagrinėti ir apie priimtus sprendimus dėl Nacionalinės ekonomikos ir visuomenės reikalų tarybos steigimo informuoti Seimo Pirmininkę I. Degutiene, Prezidento kanceliariją ir Lietuvos kultūros kongreso tarybos pirmininką K. Stoškų (kopiją – Ministro Pirmininko tarnybai).

2011 m. liepos 4 d.
Nr. 62 – 3038

Deividas Matulionis

LR Seimo Pirmininkei I. Degutienei
LR Prezidento kanceliarijai
Lietuvos kultūros kongreso tarybos pirmininkui K.
Stoškui

E. Neciunskienė, tel.2663790